

Viite:

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 2.6.2022,

Asia:

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi nimikirjalain kumoamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunto on laadittu lausuntopalvelun kysymyksenasettelun mukaisesti.

Esityksen luku 1. Asian tausta ja valmistelu.

Anna lausunto tai kommentoi tähän esityksen lukua 1.

-

Esityksen luku 2. Nykytila ja sen arviointi.

Esityksen kappaletta 2.1. Nykytila

-

Esityksen kappaleen 2.2. Nykytilan arviointi alun yleistä arviota

-

Tehtävää ja työhistoriaa koskeva tiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön perusteella käsiteltävät asiat

-

Koulutus- ja tutkintotiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi /
Nimikirjalainsäädännön perusteella käsiteltävät asiat

-

Kansalaisuutta koskeva tieto -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi /
Nimikirjalainsäädännön perusteella käsiteltävät asiat

-

Virantoimituksen ja työnteon keskeytystä koskevat tiedot -osiota kappaleessa 2.2.
Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön perusteella käsiteltävät asiat

-

Asevelvollisuutta koskevat tiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi /
Nimikirjalainsäädännön perusteella käsiteltävät asiat

-

Rangaistustiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön
perusteella käsiteltävät asiat

Esitysluonnoksen kappaleen 2.2 Tieto tuomitusta rangaistuksesta –osiossa todetaan, että virastot ja laitokset saisivat jatkossakin tiedon rangaistuksista lain tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuistaan (373/2010) 2 §:n perusteella. Tuon lain perusteluissa todettiin, että rangaistusta koskevien tietojen käsittelyyn viranomaisessa sovelletaan nimikirjalakia (HE 102/2009 vp, s. 30). Käsitykseni mukaan tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa viranomaiselle sen alaisen virkamiehen tai viranhaltijan rikoksista on säädetty pitkälti juuri siitä syystä, että rangaistustuomioita koskeva tieto on tallennettu viranomaisen ylläpitämään nimikirjaan.

Palkkatiedon julkisuus -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi /
Nimikirjalainsäädännön perusteella käsiteltävät asiat

-

Velvollisuus osoittaa tietojen paikkansapitävyys -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan
arviointi / Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia

-

Nimikirjatietojen siirtäminen -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi /
Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia

Työnantajan henkilötietojärjestelmään tallennettujen tietojen osalta rekisterinpitäjänä toimii se viranomainen, jonka palveluksessa henkilö on. Pidän jossain määrin kyseenalaisena esitysluonnoksessa esitettyä tulkintaa, jonka mukaan henkilötietojen siirto vastaanottavalle organisaatiolle henkilön siirtyessä virastolta toiseen olisi mahdollista ilman asiaa koskevaa lainsäädäntöä tai henkilön nimenomaista tietosuojasetuksen 7 artiklan tarkoittamaa suostumusta silloin, kun tieto siirtyisi rekisterinpitäjältä toiselle.

Pelkästään se, että vastaanottava organisaatio tarvitsee tietoja palvelussuhteeseen liittyvien oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseen ei tarkoita, että tiedot kerännyt ja tietojenkäsittelystä vastaava rekisterinpitäjä voisi tiedot luovuttaa ilman tietosuojasetuksen mukaista perustetta.

Luovuttaminen ulkopuoliselle- ja tietojen luovuttamistapa -osiota kappaleessa 2.2.

Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia

-

Nimikirjanotteen merkitys rekrytoinnissa -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi /

Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia

-

Henkilötietojen hallinta -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi /

Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia

-

Esityksen luku 3. Tavoitteet

Anna lausunto tai kommentoi esityksen tavoitteita

-

Esityksen luku 4. Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Anna lausunto tai kommentoi esityksen kappaleita 4.1. Keskeiset säädösehdotukset ja/tai 4.2. Pääasialliset ehdotukset

Nimikirja on muodostanut vakiomuotoisen tietovarannon valtion palveluksessa olevista henkilöistä. Kun nimikirjatiedon merkinnyt viranomainen on tiedon merkitessään tarkastanut tiedon, nimikirjamerkinnyt ovat nauttineet myös tosiasiallista luotettavuutta. Samaa tietoa ei ole tarvinnut tarkastaa ja kirjata uudelleen muissa valtion

organisaatioissa, kun nimikirjalaki on mahdollistanut tiedon siirron organisaatiosta toiseen henkilön siirtyessä.

Käsitykseni mukaan nimikirjalain kumoaminen, jos vastaavasta tietovarannosta tai tiedon siirto- ja käyttöoikeudesta ei säädetään erikseen, tulee lisäämään paikoin merkittävästi henkilöstöhallinnon työtä viranomaisissa, kun aikaisemmasta poiketen siirtyminen valtion virastosta tai organisaatiosta toiseen johtaisi tutkintojen ja aikaisempien työsuhteiden tarkastamiseen ja kirjaamiseen henkilötietojärjestelmään. Kyse on usein viran kelpoisuusehtona olevan tutkinnon ja kielitaitovaatimusten täyttämisen varmentamisesta. Nämä tarpeet eivät sinänsä perustele laajaa henkilön historiatietojen käsittelyä mutta jatkovalmistelussa voitaneen arvioida myös tähän liittyviä käytännön tarpeita tilanteessa, jossa nimikirjan muodostamaa tosiasiallista luotettavuusketjua ei ole käytettävissä.

Käsitykseni mukaan tiedon moninkertainen tallentaminen ja kerääminen lisäisi työmäärää myös Valtion talous –ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeissa.

Nimikirjalain kumoamisen yhteydessä on syytä tarkoin varmistaa, että samalla huolehditaan riittävästä sääntelystä joka mahdollistaa viranomaisten tehokkaan toiminnan ja täyttää tietosuojaj-asetuksen henkilötietojen käsittelylle asettamat vaatimukset.

Edellä esitysluonnoksen kappaleen 2.2 rangaistustiedot lausumaani viitaten pidän välttämättömänä, että samalla arvioidaan tulisiko tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuksista annetun lain 2 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden laajuutta ja tarpeellisuutta arvioida uudelleen. Lisäksi pidän tarpeellisena säätää, jos ilmoitusvelvollisuus edelleen jää voimaan, rangaistusta koskevien tietojen käsittelystä viranomaisissa.

Esityksen luku 5. Muut toteuttamisvaihtoehdot

Anna lausunto tai kommentoi esityksen kappaleita 5.1. Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset ja/tai 5.2. Ulkomaiden lainsäädäntö

-

Esityksen luku 7 ja lakiehdotukset 1-6

Anna lausunto tai kommentoi yleisesti ehdotuksia lakiehdotuksista

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 1 Nimikirjalain kumoamisesta ja sen perusteluita kappaleessa 7.1.

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 2 Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta ja sen perusteluita kappaleessa 7.2

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 3 Turvallisuusselvityslain muuttamisesta ja sen perusteluita kappaleessa 7.3

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 4 Terveystieteiden ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta ja sen perusteluita kappaleessa 7.4

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 5 Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta ja sen perusteluita kappaleessa 7.5

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 6 Eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta ja sen perusteluita kappaleessa 7.6

-

Esityksen luku 11. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys
Anna lausunto tai kommentoi esityksen luvussa 11 esitettyä

-

Muut huomiot

Anna lausunto tai kommentoi esitystä tähän

-

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Oikeuskansleri

Tuomas Pöysti

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Pekka Liesivuori